

รหัสโครงการ : RDG 4830030
ชื่อโครงการ : โครงการสถานการณ์ความยากจนในผู้สูงอายุและรูปแบบการจัดการเพื่อส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุไทย
ชื่อนักวิจัย : สุวิณี วิวัฒน์วานิช¹, จิราพร เกศพิชญวัฒนา², รัชพันธุ์ เขยจิตร³
^{1,2} คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ³ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
email address : suvinee_w@yahoo.com

ระยะเวลาโครงการ: ตุลาคม 2548 – เมษายน 2551

เพื่อศึกษาสถานการณ์ความยากจนของผู้สูงอายุไทย วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาผู้สูงอายุไทยที่มีความสามารถในการทำงาน ดำรงไว้ซึ่งการมีส่วนร่วมของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และพัฒนารูปแบบการจัดการเพื่อส่งเสริมผู้สูงอายุให้พึ่งตนเองและมีคุณภาพชีวิต การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ 1) การศึกษาเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ความยากจนของผู้สูงอายุไทย และ 2) การศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเพื่อส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การศึกษานี้ได้เลือกจังหวัดสิงห์บุรีเป็นพื้นที่ในการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า สัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไปของประเทศไทยในอีกห้าสิบปีข้างหน้า จะเพิ่มขึ้นรวดเร็วกว่าที่เคยเป็นมาในอดีต โดยภาระคนวัยทำงานที่จะต้องดูแลผู้สูงอายุมีอัตราส่วนที่สูงขึ้นอย่างมาก ผลการศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเพื่อส่งเสริมการมีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ พบว่าปัจจัยที่นำสู่ความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้ คือ 1) ภาวะผู้นำของแกนนำผู้สูงอายุ 2) ความเข้มแข็งของชุมชนในพื้นที่ 3) บทบาทของภาควิชาการ และ 4) การสนับสนุนจากองค์กรภาครัฐ ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุประกอบด้วยหลายมิติที่กว้างกว่าการแก้ปัญหาความยากจนในเชิงเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว มิติคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย 6 มิติคือ 1) เศรษฐกิจ/รายได้ 2) ความเป็นอยู่ 3) สุขภาวะ 4) ความอบอุ่นสัมพันธ์ภาพในครอบครัว 5) การมีส่วนร่วมกิจกรรมในสังคม และ 6) ความมีคุณค่า ประเด็นท้าทายจากผลการวิจัยคือทำอย่างไรที่จะให้ผู้สูงอายุยังคงพึ่งพาตนเองในด้านเศรษฐกิจ/รายได้ ผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่อบอุ่นจากการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของผู้สูงอายุซึ่งจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีภาวะสุขภาพที่แข็งแรงช่วยเหลือตนเองได้ ข้อเสนอแนะคือ รัฐควรสนับสนุนผู้สูงอายุในมิติที่หลากหลายโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมสุขภาพและการดูแลตนเองอย่างถูกต้องของผู้สูงอายุ สนับสนุนให้ครอบครัว/สังคมมีความเข้มแข็งและให้ความเข้าใจผู้สูงอายุโดยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมเพื่อการดำรงไว้ซึ่งการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุไทย

Project Code : RDG 4830030

Project Title : Poverty Situation of the Elderly and Management Model to Quality of Life of the Thai Elderly

Investigators : Wivatvanit S.¹, Kespichayawattana J.², Choiejit R.³
^{1,2}Faculty of Nursing, Chulalongkorn University,
³Department of Economic, Faculty of Social Science, Srinakarinwirot University

email address : suvinee_w@yahoo.com

Project Duration : October 2005 – May 2008

The purposes of this study are to investigate the poverty situation of Thai elderly and examine developmental ways for elderly with working ability; to maintain their socio-economic engagement; and to develop management model to promote their self reliance and quality of life. The two phases of this study include 1) a quantitative study to investigate the poverty situation; and 2) an participatory operative study to develop management model. Singhburi province was selected as the study site. Results illustrate that the proportion of Thai population aged over 60 will increase more rapidly in the next 50 years than that in the past, with higher burden on the working age group. The participatory operative study reveals the success factors to involve 1) leadership of core elderly; 2) the strength of communities in region; 3) the role of academic partnership; and 4) public organizations' support. The findings suggest a broader multi-dementional components than a solely economic-based poverty peoblem solving. The elderly quality of life dimension obtained in this study comprises 6 aspects: 1) economic/income; 2) living arrangement; 3) well-being; 4) warmth and relationship within the family; 5) social activities engagement; and 6) worthiness. Results raise several challenging issues on how to maintain economic/income self-reliance in elderly, and also their genail living with support interdependently that bring them health, strength, and self-dependence. It is recommended that the government should foster those muti-aspects based on sufficiency economy; health promotion and proper self-care among elderly; support of family/society's strength and understanding of elderly to encourage their active social engagement so as to maintain their good quality of life.